

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عن عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ:

﴿لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ لَطَلَبُوهُ وَ لَوْ بَسَفَكَ الْمُهْجَ وَ حَوْضِ اللَّجْجِ﴾

الكافي، جلد ۱، صفحه ۳۵

امام خامنه‌ای مدظله‌العالی:

درس خواندن و تهذیب اخلاق و هوشیاری سیاسی همراه با تلاش‌های انقلابی، وظایفی هستند که دختران و پسران این نسل باید آنها را هرگز فراموش نکنند. ۱۳۹۸/۹/۲۴

عنوان:

دو نکته علمی در تفسیر آیه ۱۹۰ سوره بقره

شناسنامه مطلب	
e-t-18	کد مطلب
تفسیر قرآن	موضوع
صرف/ابواب مزید؛ معانی/اطلاق و تقييد؛ اصول/مفاهيم	موضوع مرتبط
علمی/تفسیر قرآن/تفسیر موضوعی/آیه محور	رده
ابواب مزید، باب مفاعله، مصدر، متعلقات فعل، اطلاق و تقييد، اغراض تقييد، شرط، قيد احترازی، جهاد	برچسب
قسمت آبی متن، نقل عبارات تفسیر شریف المیزان و متن مشکی بیانات استاد وزیری فرد در شرح آن است.	توضیحات

پایگاه تزکیه‌ای، علمی، بصیرتی و مهارتی نُمُو

nomov.ir

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ

(بقره/۱۹۰)

• و ليس معناه الاشتراط أي قاتلوهم إن قاتلوكم وهو ظاهر، و لا قيدا احترازيا، و المعنى قاتلوا الرجال دون النساء و الولدان الذين لا يقاتلونكم كما ذكره بعضهم، إذ لا معنى لقتال من لا يقدر على القتال حتى ينهى عن مقاتلته، و يقال: لا تقاتله بل إنما الصحيح النهي عن قتله دون قتاله.

بل الظاهر أن الفعل أعني يقاتلونكم، للحال و الوصف للإشارة، و المراد به الذين حالهم حال القتال مع المؤمنين و هم مشركو مكة.^۱

بیان استاد: این جنگ را مقید کرده به قتال، مقید کردن غیر از مشروط کردن است. مشروط کردن یعنی آن‌ها اگر جنگ می‌کنند اگر الآن دست به شمشیر بردند با آن‌ها جنگ کنید. ممکن است دست به شمشیر نبرند اما اهل قتال هستند، کافر حربی است، الآن جنگ نمی‌کند ولی کافر حربی است امکان گیر بیاورد می‌جنگد. این که می‌فرمایند مقید کرده به قتال، یعنی آن‌هایی که می‌خواهند شما را بکشند، چه الآن می‌جنگند، چه الآن نمی‌جنگند. این قید است، شرط نیست.

قید احترازی هم نیست. بعضی‌ها آمدند این را قید احترازی گرفتند و گفتند، قاتلوا الرجال، نه نساء نه ولدان، چون آن‌ها با شما قتال نمی‌کنند. معنی نمی‌دهد که کسی که مقاتله نمی‌کند و قادر به مقاتله نیست، از قتال با او نهی کنند. خب خیلی چیزها است که مقاتله نمی‌کنند، همین مثال‌هایی که زده شد غیر از زن‌ها و بچه‌ها، مانند حیوانات، گاو گوسفند و شتر، این‌ها مقاتله نمی‌کنند، این‌ها اصلاً این قابلیت را ندارند این ظرفیت در این‌ها نیست.

۱ المیزان في تفسير القرآن، ج ۲، ص: ۶۰.

پس می‌فرماید اینجا معنایش اشتراط نیست، قید احترازی هم نیست. بلکه می‌فرماید ظاهر آیه این است که این الذین یقاتلونکم بیان حال است که این‌ها اهل مقاتله هستند، حالشان حال قتال است؛ الآن این‌ها آمدند با شما بجنگند، خب این‌ها که آمدند با شما بجنگند، در تمام این لحظات ۲۴ ساعتی که روبروی شما هستند که نمی‌جنگند که ، یک ساعتی هم وجود دارد که دارند باهم شور می‌کنند. یک ساعتی هم است که استراحت می‌کنند. یک ساعتی است که ناهار می‌خورند. این نیست که شما باید صبر کنید تا هر وقت شمشیر به دست گرفتند، نه. همین‌که حال این‌ها حال مقاتله با شماست، باید بجنگید با ایشان.

• القتال محاولة الرجل قتل من يحاول قتله.^۱

بیان استاد: می‌فرمایند «قتال» که مصدرش هست، «قاتل یقاتل قتالاً و قیتالاً» قتال مصدرش است، یا مقاتله. مقاتله و قتال و قیتال هر سه مصدر است به معنای «محاولة الرجل» محاوله به معنای کوشش و تلاش می‌باشد. «محاولة الرجل قتل من يحاول قتله» قتال به معنای تلاش برای کشتن کسی است که قصد دارد یا تلاش می‌کند که بکشد طرف را. خب قتل غیر از قتال است. ممکن است دو نفر قتال کنند، یکی آن را بکشد یا هر دو هم را بکشند اما ممکن است یکی از آن‌ها قتال نمی‌کند تسلیم است ولی می‌کشندش، قتال یک‌طوری تلاش می‌خواهد برای قتل. آن‌هم وقتی که نقطه مقابل دارد می‌کشدش و طرفینی می‌شود؛ زیرا قتال باب مفاعله است و آن دلالت بر عمل طرفینی دارد؛ این از معنای قتال.

۱ - المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۲، ص: ۶۱.